

שחקן גינס ב"גשר על נהר קוואי"

הכל זוכה הגברת פונטיין הטובה בהערכת הצופים, בגלל הסיבה הפשוטה שהיא מגיירה את הסרט, את פרנסואז סאגאן ואת כל המתרחש סביב שניהם במשפט קולע אחד: "הוועה שבנוער היא המתקוות שבו."

הוליבורד

איך מתעשרים מסוסים

איש אינו מכיר את אנשי הוליבורד טוב יותר מאשר אנשי הוליבורד עצמם. השבוע גילה אחד מההוליבורדים המובהקים, הסופר, העיתונאי והתסריטאי בן-הכס (63), טפח מן ידיעותיו על חבריו השונים. אמר הכס: המפיקים: "רובם נעשו בוסים מפני שעשו רושם רציני. הם לא ידעו כלום אבל דיברו בשטף. סטיל ב. דה-מיל, הוא טיפוס של איש ימיהיבניי. ששלט בהוליבורד ב-30 עד 40 שנה. הוא למד את הטכניס איך לייצר סרטים על סוסים בשביל סוסים, והתעשר. סם גולדוין הוא מפיק מצוי, אין לו בכלל ראש... אבל יש לו קיבה מאוד אינטלקטואלית."

● בעלי טורים בעתונות: "אני מחבב את הדה הופר, היא נערה זקנה ומטורפת, עם המון מרץ. אינני מחבב את לואלה פרסונס. היא אחת הכתבות הגרועות ביותר שהכרתי בחיי... היא אחד הדברים המעיציים ביותר בהוליבורד."

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם: ● **עין תחת עין** (נת, תל-אביב) — פולקו לולי נוקם ב"ד קורט יורגנס ש-סירב לטפל באשתו החולה, נופל בעצמו קרבן לנקמתו, ביצירה מבעיתה של אנדרי קאמיאט.

● **עניה אבה יפה** (מגדלור, תל-אביב) — מריסה אלסיו מסחררת ראשי שני בני-טובים איטלקים, בוחרת כחתן בן בחור שלישי. קומדיה ניאוריאליסטית רעננה.

● **מלאך עובר בכרוזקין** (תמר, תל-אביב) — השוואה מאלסת בין כלבים לבני-אדם, כשהיתרון לזכות הכלבים, ופיטר יוסטינוב בראשם.

● **עד התביעה** (אורגיל, ירושלים) — צ'ארלס לוהטון כפרקליט נופל קרבן ללקוחותיו, אותם הוא מנסה להציל ממחת. קומדיית מתח.

● **כפירי אריות** (אוריון, ירושלים) — מלחמת העולם השנייה, מנקודת מבטם של קצין גרמני וחיל יהודי-אמריקאי. מרלון ברנדו, מונטגומרי קליפט.

● **בית הזה של ירח אוגוסט** (עצמון, חיפה) — מרלון ברנדו בתפקיד סקיני, בן האי אוקינאבה, מלמד את האמריקאים ובראשם ג'ון פורד כי "פורנוגרפיה היא שלה של גיאוגרפיה."

● **הגשר על נהר קוואי** (מוגרבי, תל-אביב) — ראה לעיל, אבל אל תלך עדיין אם אינך מוכן לקנות כרטיסים בשוק השחור.

מתחוללת טרגדיה שקספירית בה מתים כולם, גם הגשר, והאיש היחיד שנותר בחיים זועק מול המצלמה המתרחקת: "שגעון! שגעון!" הוא אומר, למעשה, מה שרוצה הסרט לומר כל הזמן: "הכל שגו עון! המלחמה, העקרונות, המשמעת העיוורת, הפאנאטיית, הנכנס למחנה-השבויים שר על נהר קוואי שיקראו לו, נוסף לכל, גם סרט פציפיסטי."

נוסף לכל — הקול. יש בגשר על נהר קוואי רעיונות בינוניים, שחקנים טובים וצילומים מצויינים. אך הבימוי של דוד לין עולה על כל אלה. הוא מצליח להפוך מדיים אפורים לתמונות מלאות הבעה אפית. צילום הגדוד השבוי, הנכנס למחנה-השבויים במעין מצעד נצחון; וצילום קבלת-הפנים לקולונל ניקולסון המשתחרר מהצינוק, הם בגדר תעודות של אמנות קולנוע. לין מצליח לשחק גם בגורם הקול והצליל, כך שהוא הופך חלק מאמצעי-ההבעה שלו, ולא רקע בלבד. קולות הגיוגול בפתיחה, שריקת שיר-הלכת המפורסם של החיילים וזמרת המנונים שלהם, המלווה את פעולות החיבלה של חבריהם מתחת לגשר, מוכיחות כיצד יכולים צלילים לשמש חלק בלתי נפרד ומשלים של האמצעים החזותיים.

הזוועה המתוקה

חיוך מפויס (תל-אביב, תל-אביב, ארצות-הברית) הוא במקרה זה חיוך מסוים מאוד, אותו חיוך של זלוול ולעג מר, אשר אנשים נוהגים להעניק לסרטי קולנוע הד מתאמצים לשוא להגיע אל ליבם ולסחוט מהם דמעות. אפילו העובדה שהסרט נוצר לפי ספרה של פרנסואז סאגאן, הסופרת ש-אינה סופרת את מספר הקילומטרים במדי-המהירות של מכוניתה, ומתהפכת, אין בו כדי להוסיף שמץ של ענין לצופה המשועמם.

גיבורת היצירה היא קריסטיאן קרייר, צרי פתיה אדומת-שיער וחמת-עיניים. קרייר, המחפשת קריירה הוליבודית, היא סטודנטית למשפטים המתאהבת בסטודנט, אך שוכבת דחקא עם דודו. מדוע? היא בעצמה אינה יודעת. אולי מפני שרוסאנו בראצי בעל הצדעים האפורים והמכסא האיטלקי, למראהו מתמוגגות כל הבתולות הזקנות של ארצות-הברית, להחש לה: "אני אוהב אותך! לא אהבה לתמיד כפי שאומרים הילדים, אבל במשך שבוע נוכל להיות מאושרים מאוד." קריסטיאן חסרת-המעצורים נוסעת לבלות שבוע בחברת הדוד הזקן, בריביירה. מה שמסריד אותה אינו דווקא הכניסה למיטתו, אלא הכניסה לאותה מיטה בה שכבו אחרת ("אינני רוצה בסכוב שעשית עם כל ה"אחרות").

כששבוע הנופש תם ועמו תמה גם התענינותו של הגבר המבוגר, מקבלת קריסטיאן את העובדה החדשה במפתיע, מתרגשת, מגלה לאשת הדוד (ג'ון פונטיין) כי בגדה עם בעלה, אבל היא סולחת, כמו כל המשתתפים בסרט, מלבד הצופים, למרות

קולנוע

סרטים

הגשר החי

הגשר על נהר קוואי (מוגרבי, תל-אביב, ארצות-הברית-בריטניה) הוא גשר עץ, שהקמתו לצורך הצילומים עלתה רבע מליון דולר. הוא משתרע לאורך של 125 מטר ובגובה של 15 מטר, מעל הנהר קיסולגלה בצ'ינלון, שם צולם הסרט. ההשקעה בפריט אחד של התפאורה, בסרט הנמשך שעתים ו-45 דקות, היתה כדאית. כי הגשר הוא גיבורו האמיתי של סרט זה; הוא הדמות המרכזית שבו, מוקד העלילה, ההופך סמל הרעיון הכללי של היצירה.

הסרט זכה בשבעה פרסי אוסקר. אולם אין זה אומר עדיין שהוא סרט לא טוב. מבקרים רבים ציינו אותו כ"חסר כל ערך אמנותי", אולם מזה אין גם להסיק שהוא יצירת-מופת גדולה. בכל זאת, אין ספק כי הגשר על נהר קוואי הוא יצירה בלתי רגילה. זהו סיפור שאינו חורג מגדר הבינוניות הטובה, אינו אומר דברים חדשים ואינו מעורר מחשבות חדשות. אם הוא יוצא מגדר הרגיל, הרי זה בגלל ה"איך" ולא בגלל ה"מה" שבו. בקיצור, הגשר על נהר קוואי הוא מלאכת מחשבת קולנועית.

אי בג'ונגל. העלילה מתרחשת בסיאם ובבורמה בתקופת מלחמת העולם השנייה, שם סולל הצבא היפני מסילת ברזל מבנג'וק לראנגון, דרך יערות-העדה, בסיועם של רבבות שבויים של מעצמות הברית. אל אחד ממחנות-העבודה האלה מגיע גדוד חיל-הנדסה בריטי שנכנע ליפנים בהונג-קונג ללא קרב, אחרי שנצטווה לכך מגבוה.

מפקדו היפני של המחנה (ססוא האיבקה) מקבל את הגדוד השבוי בנאום שחצני: "שבויים בריטיים — מילה אחת על בריחה. אין כאן גדר תיל, אנחנו אי בג'ונגל, הב' ריחה היא בלתי אפשרית. הרשו לי לציטט באזניכם את אמרתו של הגנרל ימישיטה: 'היו מאושרים בעבודתכם.'"

מפקדו של הגדוד הבריטי הוא קולונל ניקולסון (אלק גינס), קצין בריטי מאד. ה' בעיה העומדת בפניו אינה כיצד לברוח, אלא כיצד לשמור על חיי אנשיו, למנוע את ניוונם. מסקנתו היא, כי רק בשמירת מש"ט המשמעת הפנימית של הגדוד, כפי ש-היתה לפני שנכנע, יוכל לשמור על חיי חייליו. מסיבה זו הוא צריך לשמור על הבדלי הדרגות בין קציניו לחייליו, דוחה את פקודת מפקד המחנה היפני שקציניו יעברו כחיילים, בבניית הגשר.

הקולונל ניקולסון עומד במרוי, גם כש-מאיימים עליו במוות, משליכים אותו לתוך צינוק התנור. כאן נוצר הקונפליקט הראשון, עליו בנוי הסרט: מלחמת העקרונות בין המפקד היפני השליט, לבין המפקד האנגלי השבוי. בקטע זה מתגלה אלק גינס בכל גאונות משחקו. השחקן האנגלי, שהו' סיע עד כה בקומדיות בלבד, מעצב דמות נפלאה של קצין אנגלי טיפש אך הירואי, סכימטי ועקשן כפרד, אך עם זאת אנושי מאוד. כאשר הוא יוצא מחקירת עינויים וחיליו מקבלים פניו בשרי הוא בחור כארז מצטרף גם הצופה המאופק ביותר לשירת החיילים.

הקונפליקט הראשון מסתיים בנצחונם של ניקולסון-גינס. היפני, הנוכח כי בנית הגשר אינה מתקדמת, נכנע. העלילה הגיעה לשיא.

אנגלים בונים, אנגלים הורסים. מה שאירע עד כה יכול היה לשמש עלילה נפלאה לסרט בפני עצמו. אולם פייר בול, הסופר הצרפתי שכנב את הספר, לא הס' תפק במלחמת העקרונות האנושית והתחיל בבנית שיא עלילתי חדש. ניקולסון, שניצח בעקשנותו את היפני, נוטל לידיו באופן מעשי את הפיקוד על המחנה. הוא רואה בבניית הגשר על נהר קוואי מעין יעוד — מעשה שיציל את חייליו מניווך, יוסיף תהי' לה לחייל הבריטי. הוא עצמו מפקד על בניית הגשר, כאלו לא היה זה עבור תיל האויב אלא עבור הצבא הבריטי עצמו. קצי' ניו מתכננים גשר טוב יותר, מהנדסיו בו' גים אותו טוב יותר.

אולם כאן נכנס לעלילה גורם חדש. ויל-יאם הולדן, חייל אמריקאי שהצליח להימלט מהמחנה ולהגיע לצ'ינלון, יוצא עם קבוצת קומנדו בריטית שמטרתה להגיע לגשר על נהר קוואי ולפוצצו. כך נוצר הפאראדוקס המזוה, שבדוד שחיילים בריטיים מתאמצים לבנות גשר טוב, מתאמצים חיילים בריטיים אחרים להרסו. כששני חוסים שונים אלה מתחברים יחד,

המעיל של שלי

בית האופנה מצקין ייצא השנה יותר מ-20 אלף מעילי גשם בשווי של 300 אלף דולר ל-17 ארצות (ממדיסקר, בה יורדים הגשמים בקיץ דווקא עד לאיס-לנד — בה גשום כל השנה).

מלבד יצוא עוסק מצקין (הידוע בחוץ-לארץ תחת השם מצס-טייל — סגנון מצקין) גם בציר-נות ודוגמות מעיליו הם כוכבי תצוגות האופנה הנערכות ברח-בי ארצות-הברית על-ידי מלווה העצמות.

באחת התצוגות האלה בחרה כוכבת הקולנוע שלי וינטרס במעיל גשם מצקין מז'קרד לבן מנוקד שחורות (ראה תמונה), כמובן, שכל גברת ישראלית יכולה ללכת בעיקבות הכוכבת וינטרס — גם לרשותה עומד מצקין עם מבחר של יותר מששים דוגמות מעילי גשם.